

Den kontekstuelle modellen

Alv A. Dahl, en blindgjenger i norsk psykisk helsevern

Halvor Kjølstad
psykologspesialist

Diagnosesystemene er ikke så kunnskapsbaserte som Alv A. Dahl vi ha det til. I Tidsskriftets julinumner konstaterer psykiater Alv A. Dahl at «Norsk psykiatri er på ville veier». I friske vendinger kritiserer Dahl fagfolkene han kaller kontekstualister, i alminnelighet, og sin kollega Trond F. Aarre i særdeleshet. Selv har jeg stor respekt for Aarre og hans humane/relasjonelle/kontekstuelle bidrag til utviklingen av fagfeltet psykisk helsevern i mange år, og regner med at han kan svare mer enn godt nok for seg selv.

Dahl sparer ikke på kruttet; med skarpe overskrifter som «psykopatologi finnes ikke» og «de maktkåte ekspertene» langer han ut mot kontekstualistene, og heiser den klassiske psykiatrifanen rød og ren med å konstatere at «Helsevesenet vårt er tuftet på kunnskapsbasert medisin (KBM)». Kunnskapsbasert? Alt sammen? Dahl synes ikke å tvile, og viser blant annet til at Norge etter hans syn må melde seg ut av WHO hvis vi ikke er fornøyde med ICD-klassifikasjonen. Dessuten minner han om at «Diagnoser har kommet for å bli», og at «Problemer må også klassifiseres.»

Er ICD og det nærliggende DSM-systemet kunnskapsbasert?

I boka *Sammenbrudd – Hvorfor psykiatri gjør mer skade enn gagn*, viser James Davis hvordan kategoriene i de store diagnosesystemene i hovedsak er basert på flertallsavgjørelser i (amerikanske) ekspertgrupper (Davis, 2016). Dette kan neppe kalles vitenskapelig eller evidensbasert.

Allen Francis, verdenskjent psykiater og redaktør av DSM-IV, reiser på sine eldre dager verden rundt og beklager det han har vært med på. I et intervju i 2019 (Aftenposten 24.03.19) sa han blant annet: «Vi gjorde katastrofale feil. Vi tok ikke høyde for Big Pharma (den store legemiddelindustrien, red.anm.). Vi forsto ikke den gigantiske legemiddelindustriens pengebegjær, makt og politiske nettverk. Vi laget diagnosene, og de utnyttet det til fulle. USA er blitt en pilletrillende nasjon, barna ikke minst, og livene våre er psykiatrisert».

Heldigvis er ikke Trond Aarre en enslig svale blant norske psykiatere. I forordet til Davis' bok skriver Magnus Hald tankevekkende om sammenvevingen av psykiatrifaget og legemiddelindustrien.

Det er ellers ikke tilfeldig at Davis i Norge er publisert på Abstrakt forlag. Forlegger Einar Plyhn har i en årrekke hentet inn internasjonale forfattere som på ulike vis skriver kritisk om moderne psykiatri og legemiddelindustri. Her kan kort nevnes Robert Whitakers bok *En psykiatrisk epidemi – Illusjoner om psykiatriske legemidler* (Whitaker, 2014) og Gøtzsches *Dødelig medisin og organisert kriminalitet – Hvordan den farmasøytiske industrien har korrumpert helsevesenet* (Gøtzsche, 2014). Et ferskt hjemlig bidrag publisert på samme forlag er Kolstad og Krogstads (2019) bok *Medikalisering av psykososiale problemer*, som ble omtalt i tidsskriftets augustnummer i år. Det er ikke sikkert at Alv A. Dahl vil ha glede av disse og andre Abstrakt-publikasjoner, men de anbefales for fagfolk og alle andre som ønsker at det psykiske helsevernet i Norge skal tuftes på en menneskevennlig sammensetning av vitenskapelighet, brukermedvirkning og klinisk kompetanse.

Referanser

Davies, J. (2016). *Sammenbrudd – Hvorfor psykiatri gjør mer skade en gang*. Abstrakt Forlag.

- Gøtzsche, P.C. (2014) *Dødelig medisin og organisert kriminalitet – Hvordan den farmasøytiske industrien har korrumpert helsevesenet*. Abstrakt forlag.
- Kolstad, A. & Kogstad, R. (2019) *Medikalisering av psykososiale problemer*. Abstrakt forlag.
- Skårderud, F. (24.3.19). Intervju med Allan Francis. Aftenposten.
- Whitaker, R. (2014). *En psykiatrisk epidemi. – Illusjoner om psykiatriske legemidler*. Abstrakt forlag,.